

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ใน (มาตรา 6) กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ (มาตรา 24) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัด กิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่าง ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 27) ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระ ของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1-16)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” และกำหนดวิสัยทัศน์ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2570 ไว้ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มิมิตรไมตรีบนวิถีชีวิต

แห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล การบริการ
 สาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัย และมั่นคง อยู่ในสภาวะ
 แวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความ
 มั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก
 สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” โดยกำหนดยุทธศาสตร์และแนว
 ทางการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ ให้คน ชุมชน
 และสังคมมีความพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงและอยู่กับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข มี
 เป้าหมายเพื่อให้คนไทยทุกคนมีความสุขอย่างมีธรรมาภิบาลทางสังคม มีคุณภาพ พึ่งพา
 ตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553 : 21)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงและสถานการณ์การพัฒนาในประเทศไทยที่ผ่านมาส่งผล
 กระทบและเกิดปัญหาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย คุณภาพการศึกษาของเด็กวัยเรียน พบว่า
 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์และพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ (IQ/EQ)
 ค่อนข้างต่ำ ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้คนไทยให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
 แนวทางพัฒนาส่งเสริมที่มีคุณภาพที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ โดยชุมชน
 และท้องถิ่นมีบทบาทหลักในการบูรณาการความร่วมมือ ส่งเสริมให้มีการนำความรู้ของ
 ปราชญ์ชาวบ้านผู้มีความรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ เสริมสร้างทักษะให้มีจิต
 สาธารณะ 5 ด้าน ทั้งการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต คิดเป็น ทำเป็น การสังเคราะห์ความรู้ สังสม
 และต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้ เปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็น เปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อ
 กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ถูกกีดกัน
 และแบ่งแยก พื้นฟูวัฒนธรรมและค่านิยมไทยที่ดีงาม ความเอื้ออาทร เอื้อเพื่อเอื้อแก่อยู่ร่วมกัน
 ฉันทพี่น้อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ .2553 : 87)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่
 การศึกษาหน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้
 นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็ก
 ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็น
 เครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง
 อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอัน
 ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็น
 เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การดำรงชีวิต

ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้
 ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิด
 วิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นอกจากนี้ยังเป็นสื่อ
 แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่า
 ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป และภาษาไทยนอกจากเป็น
 เครื่องมือการสื่อสารของคนไทยแล้ว ยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เครื่องมือการบันทึกเหตุการณ์
 ทางประวัติศาสตร์ และเป็นสาขาหนึ่งของวัฒนธรรมไทย (กระทรวงศึกษา. 2551 : 1)

มนุษย์รู้จักสร้างสรรค์ตนเองและสังคมตลอดมาทุกยุคทุกสมัย การปรับปรุง
 เปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ได้อาศัยผลผลิตทางด้านความคิด
 สร้างสรรค์ที่เกิดจากแรงคลั่งใจ เกิดจากการคิดแก้ปัญหา และเกิดจากความตั้งใจที่จะปรับปรุง
 ชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ผลผลิตทางด้านความคิดสร้างสรรค์ต้องอาศัยทั้งความคิดฝัน
 ความคิดจินตนาการ บวกด้วยความอดสาหัส พากเพียร มุมานะ ไม่ยอมเลิกล้มความคิดง่าย ๆ
 จนกระทั่งคิดได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นทักษะสติปัญญาที่สำคัญของสมาชิกในสังคม
 ที่ต้องการความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาคุณภาพของประชากรเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนา
 ประเทศ การศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพประชากร ดังพระบรมราโชวาท
 ตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่ครูใหญ่และ
 นักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ความว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาความรู้
 ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มี
 คุณภาพและประสิทธิภาพ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีลักษณะ
 ประการหนึ่ง คือความคิดสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 1)

บทความการศึกษา กล่าวว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการในโรงเรียนเล็กเป็นอีกจุดเน้น
 หนึ่งเพื่อการปฏิรูปการศึกษาไทย โรงเรียนจำนวนมากที่ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
 ได้อย่างน่าพึงพอใจ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ผ่านการรับรองการประเมิน
 มาตรฐานภายนอกของสมศ. โดยเฉพาะด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 กำหนดให้ผู้เรียนมี
 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด
 ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ อีกทั้งปัญหาการมีครูไม่ครบชั้น ซึ่งส่งผลถึงคุณภาพนักเรียนที่ทำให้
 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ วิธีการหนึ่งในการเพิ่มเติมคุณภาพจากการศึกษาพบว่า การจัดการ
 เรียนรู้ “แบบคละชั้น” จะเป็นการช่วยเพิ่มอัตราครูต่อนักเรียนที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนของนักเรียนสูงขึ้น ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการ

โรงเรียนเล็กที่มีประสิทธิภาพคือการนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Multigrade Teaching) มาใช้ เพราะเป็นวิธีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้กรณีที่โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นการดำเนินการจัดชั้นเรียนที่นำนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างความสามารถมาเรียนรู้พร้อมกัน โดยมีครูคนเดียวจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ ในชั้นเรียนแบบคละชั้นนี้จะต้องมีสัดส่วนครูต่อเด็กไม่เกิน 1 ต่อ 20 คน ที่ต่างความสามารถในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็น “จุดเน้นคุณภาพผู้เรียนและเป็นจุดเปลี่ยนการปฏิรูปการศึกษา ไทย” สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทยรอบสอง โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (ฟ้าภูษา วงศ์เลขา. 2553 : 22)

โรงเรียนบ้าน โลกกลางเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร่วมขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ไทยรอบสอง เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคละชั้นเรียนตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้รับคัดเลือกให้เป็น โรงเรียนนำร่องของ โรงเรียนขนาดเล็ก สอนแบบคละชั้นในปีงบประมาณ 2554 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนครบชั้น จำนวนทั้งหมด 26 คน นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 จำนวน 14 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 12 คน ผู้บริหารจำนวน 1 คน ครูผู้สอนรวมผู้วิจัย จำนวน 2 คน ส่งผลให้ครูไม่ครบชั้นเรียนเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียน การสอนทำให้โรงเรียนบ้าน โลกกลางไม่ผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพมาตรฐาน ภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2550-2553) ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมและมี บทบาทในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย และจากผลการวิเคราะห์สถานศึกษา พบว่า มาตรฐานที่ 4 ผลการประเมินด้านการคิดวิเคราะห์คิดเป็นร้อยละ 52.78 ค่าเฉลี่ย 2.70 ไม่ผ่าน ตามเกณฑ์มาตรฐานและคณะกรรมการประเมิน ได้ระบุถึงจุดที่ควรพัฒนา คือด้านผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา ควรเน้นและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และควรมี วิสัยทัศน์ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของนักเรียนให้รักการอ่าน การเขียน ผ่านการฟัง การพูด และจัดแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม หลากหลายรูปแบบ ควรบูรณาการความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยที่ประกอบด้วยทักษะทางภาษาทั้งสี่ด้าน คือ ด้านการฟัง ด้านการพูด ด้าน

การอ่าน และด้านการเขียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550 : 50-52)

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สลับซับซ้อนและยากที่สุด เพราะในการสื่อสารด้วยการเขียนนั้น ผู้เขียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเองสื่อความหมายโดยปราศจากความช่วยเหลือจากผู้อื่น เพราะก่อนที่จะลงมือเขียนนั้น ผู้เขียนจะต้องมีความรอบรู้ มีความคิด และสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้มาก ความรอบรู้เหล่านั้นได้มาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ กัน เช่น ได้จากการศึกษาค้นคว้า การท่องเที่ยว การฟัง การอ่าน การเสวนากับผู้รู้ในแหล่งเรียนรู้ จึงกลั่นกรองความรู้ที่ได้รับมาแสดงออกเป็นลายลักษณ์อักษรที่สื่อความหมายและความคิดให้ประจักษ์ การเขียนที่ดีจะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้เขียนมีความรัก ความพอใจ และความปรารถนาที่จะเขียน มีอารมณ์ และความจรรโลงใจ มีความรู้ ความคิด และประสบการณ์ และมีทักษะในการเขียน (สุจริต เพ็ชรขอบ. 2539 : 92)

การที่เราจะพัฒนาความคิดให้มีทักษะและศักยภาพสูงขึ้นนั้น เราจะต้องสร้างนิสัยในการ ฟัง พูด อ่าน และเขียนให้มากขึ้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิดได้เป็นอย่างดี การฟังถือเป็นการเก็บข้อมูลให้สมองนำไปใช้งานเพื่อการคิดได้ การพูดถือเป็นการฝึกให้สมองดึงเอาข้อมูลที่มีอยู่มาใช้งานอย่างเป็นระบบ สามารถจัดลำดับความสำคัญและการเชื่อมโยงกันได้ การอ่านถือเป็นการจัดการในเชิงการดึงสมองให้จดจ่อ มีสมาธิอยู่กับตัวอักษรในขณะที่อ่านก็สามารถฝึกฝนการวิเคราะห์และเก็บข้อมูล ไปในตัว และสุดท้ายคือการเขียนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เราควบคุมความคิดให้เป็นระบบและบันทึกผลการคิดไว้เป็นหลักฐาน การพัฒนาทักษะการคิดด้วยการเขียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทำงานทุกคน คนที่ชอบคิดแต่ไม่ชอบเขียน เปรียบเสมือนคนที่ขับรถแล้วไม่ชอบดูแผนที่ แต่อาศัยความจำของตัวเองเป็นหลัก โอกาสผิดพลาดหรือลืมนั้นมีสูงกว่าคนที่บันทึกการคิดและการเขียนไปพร้อมๆ กัน เราต้องไม่ลืมว่าการเขียนถือเป็นการคิดซ้ำรอยเดิมอีกอย่างน้อยหนึ่งครั้ง (ในขณะที่กำลังเขียนนั้นเรากำลังทบทวนความคิดไปในตัว) ดังนั้นร่องของความคิดนั้นจะลึกกว่าความคิดที่ไม่ได้ถูกบันทึก โอกาสจะนำเอาความคิดมาใช้งานทำได้ง่ายกว่าและลืมน้อยกว่า การเขียนมีความชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดแล้ว การฝึกคิดก่อนเขียนนี้เองเป็นไฮไลท์ของการพัฒนาทักษะการคิดด้วยการเขียน เพราะเราจะเป็นนายของความคิด เรามีสิ่งที่เราต้องการแล้วเราก็สั่งให้สมองคิดตาม การฝึกคิดเช่นนี้บ่อยๆ สมองก็จะคุ้นเคยกับคำสั่งของเรา และจะไม่วิ่งไปที่อื่น สิ่งที่เราเขียนเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่จะปรากฏต่อตัวเราเองและผู้อื่น ถ้าเป็นคนทำงานก็จะมีค่าความสำคัญมาก เพราะนอกจากผลของการเขียนจะสะท้อนให้เห็นศักยภาพทางการคิดของเรา

แล้วยังสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงลักษณะนิสัยของเราอีกด้วย เช่น ความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2553 จาก

<http://www.peoplevalue.co.th>)

การเสริมสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ชุมชน ประเทศ โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุเป็นคลังสมองของชาติ ผู้มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละพื้นที่ ควบคู่กับการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมแห่งการเกื้อกูลด้วยการเสริมสร้างทักษะให้มีจิตสาธารณะ 5 ด้าน ทั้งการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต คิดเป็น ทำเป็น การสังเคราะห์ความรู้ สังสม และต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้ การฝึกฝนจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ การเปิดใจกว้างพร้อมรับทุกความคิด และการปลูกฝังจิตใจที่มีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2553 : 94-95) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และสนับสนุนการจัดการความรู้ของชุมชนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ปราชญ์ ผู้รู้ ผู้สูงอายุในชุมชนมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ ร่วมสืบค้น รวบรวม จัดเก็บและถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมพื้นบ้านให้เป็นระบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน และใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต กระตุ้นให้คนไทยเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจและจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในบทบาท สิทธิและหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2553 : 65)

ดังนั้นชุมชนบ้าน โลกกลาง จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมในการมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้าน โลกกลางซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สภาพบริบทของชุมชนบ้าน โลกกลาง พื้นที่ส่วนหนึ่งเป็น โลก มีต้น ไม้หลายชนิดขึ้นตามสภาพป่าเบญจพรรณ ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือและทางทิศใต้ของหมู่บ้าน ประกอบด้วยจำนวนครัวเรือน 75 ครอบครัวยุคอาชีวส่วนใหญ่ทำการเกษตร ทำนา และทำไร่ การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนได้อาศัย โลกเป็นแหล่งที่ทำมาหากิน ใช้เลี้ยงวัว ควาย และเก็บของป่ากิน เช่น เห็ดต่าง ๆ ดอกกะเจียว พืชป่าสมุนไพร อื่น ๆ การดำเนินชีวิตทางวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั่วไป มีการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านและยังมีภูมิปัญญาเกี่ยวกับพิธีกรรมสืบสานตำนานความเชื่อทางพิธีกรรม เช่น การทำขวัญข้าว การทำขวัญนาค มีคอนตาปู่ไว้กำหนดระเบียบ

แบบแผนการดำเนินชีวิต ชุมชนได้สงวนต้นไม้ทางทิศตะวันออกท้ายหมู่บ้านสำหรับที่ตั้งของคอนตาปู้ตั้งมาช้านาน คนในชุมชนเดินทางไปมาได้บอกกล่าวให้เส้นทางปลอดภัย ส่วนภูมิปัญญาชาวบ้านอื่น ๆ ที่สูญหายและกำลังจะสูญหายเพราะไม่มีคนสนใจสืบทอด จวบกับเจ้าของชุดความรู้ส่วนหนึ่งได้เสียชีวิต ส่วนหนึ่งมีอายุมาก ไม่สะดวกที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกหลาน เช่น หมอลำกลอน หมอลำหมู่ ผญา (เสมียน เสนานิคม. 2553 : สัมภาษณ์)

และยังมีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสืบต่อกันมาหลายรุ่น ได้แก่ การชกมวยไทย ส่งผลให้โรงเรียนบ้านโคกกลางได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียง และผลงาน โครงการดีเด่นของสถานศึกษาด้านการชกมวยไทย โดย “เด็กชายศุภกัษร แสนวงศ์” ได้รับรางวัลรองชนะเลิศนักมวยสมัครเล่น และเด็กชายอุดร ศรีคำ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศมวยไทย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 รุ่น 27 กิโลกรัม” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550. : 11) แต่พบว่า ปัญหาที่สำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละชั้นเรียนคือ ปัญหาด้านการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สองของนักเรียนบ้านโคกกลาง เพราะการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนภายในครอบครัวและชุมชนใช้ภาษาอีสานในการสื่อสาร มากกว่าภาษาไทย จึงทำให้มีปัญหาในการเรียนรู้การใช้ภาษาไทย ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เช่น พูดคำว่า “กินข้าว” ภาษาสำเนียงจะออกเสียงเป็น “กินเช่า” เป็นการออกเสียงสระและออกเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนไป จาก “ข้าว เป็นเช่า” ส่งผลต่อการฟัง การคิด การพูด การอ่าน และการเขียน ด้านการเขียนในรายวิชาภาษาไทยนั้นจะต้องเน้นการรับรู้โดยการดู การฟัง การสัมผัสของจริงหรือสถานการณ์จริงผ่านกระบวนการคิด และแสดงออกทางภาษาด้วยการพูด การอ่าน และการเขียน พบว่านักเรียนในโรงเรียนบ้านโคกกลางมีปัญหาด้านการเขียนสูง เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เขียนหนังสือผิด สะกดคำไม่ถูกต้อง เรียบเรียงประโยคไม่สมบูรณ์ตามหลักการเขียนภาษาไทยแสดงถึงปัญหาด้านสมรรถนะทางการคิด เพราะภาษาไทยสำหรับเด็กนักเรียนเขียนตามคำพูดที่เคยชินมากกว่าตามหลักไวยากรณ์ ส่งผลให้การเขียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกกลางมีปัญหาดังที่กล่าวมา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการการเรียนรู้ผ่านวิถีการดำเนินชีวิตในชุมชนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้แบบคละชั้นร่วมกัน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 มีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูล พี่ช่วยเหลือน้องแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เรียนรู้โดยการบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าที่เหมาะสมกับศักยภาพและ โอกาสของพื้นที่ในชุมชน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและ

คำถามการวิจัย

1. บริบทชุมชนและโรงเรียนบ้าน โศกกลางมีลักษณะอย่างไร
2. กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้าน โศกกลาง มีขั้นตอนอย่างไร
3. ผลของการจัดกิจกรรมกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้าน โศกกลางอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาบริบท โรงเรียนบ้าน โศกกลาง ในการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้าน โศกกลาง
2. เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนบ้าน โศกกลาง
3. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนบ้าน โศกกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

ตารางที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียน ชั้น	ประถม ศึกษาปีที่1	ประถม ศึกษาปีที่2	ประถม ศึกษาปีที่3	ประถม ศึกษาปีที่4	ประถม ศึกษาปีที่5	ประถม ศึกษาปีที่6	รวม
จำนวน	2	4	2	2	1	1	12

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นตัวแทนของชุมชนประกอบด้วย

ตารางที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นตัวแทนของชุมชน

ที่	ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นตัวแทนของชุมชน	จำนวน (คน) ผู้ให้ข้อมูลหลัก	หมายเหตุ
1	ผู้นำชุมชนบ้าน โลกกลาง	3	1.ผู้ใหญ่บ้าน นายคาสม แก้ว อาษา 2.นส. รุจิรา วงศ์สุวรรณ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3.นายณรงค์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
2	ครูผู้สอน	1	
3	ผู้บริหาร	1	
4	ผู้ปกครองนักเรียนและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โรงเรียนบ้าน โลกกลาง	12	ผู้ปกครอง 9 คน เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน
5	ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน 1. การถักขลุ่ยข้าว 2. การถักขลุ่ยนาค 3. บุญพะเหวด 4. มวยไทย	10	เป็นชาวบ้าน โลกกลาง หมู่ที่ 4 ได้แก่ 1.นายบุญถิ่น สุบัติคำ 2. นายฮวด วงศ์สุวรรณ 3.นางทองดี วงศ์สุวรรณ 4.นายเสมียน เสนา นิคม 5.นางสะอาด เสนานิคม 6. นางลี ขันมะณี 7.นายเลิศ สุบัติ คำ 8.นายคน วงศ์สุวรรณ 9.นาย กานต์ ขันมะณี 10.นายศุภักษร แสนวงศ์
รวม		27	

3. กรอบเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การพัฒนา และศึกษาผลการจัด
กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกกลาง ผู้วิจัยได้ใช้กรอบเนื้อหาเพื่อเป็นแนวคิดในการออกแบบการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษามีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนการเขียนดังนี้

3.1.1 ขั้นประมวลความคิด โดยรวบรวมประเด็นความคิดข้อมูลให้มากที่สุด

3.1.2 ขั้นเลือกสรรความคิด นำประเด็นความคิดของข้อมูลมาเลือกเพื่อนำไปใช้หรือไม่ใช้แยกจากกัน โดยยึดจุดมุ่งหมาย ชื่อเรื่อง แนวคิด และสาระของเรื่องเป็นเกณฑ์พิจารณา

3.1.3 ขั้นจัดหมวดหมู่ความคิดของเรื่อง นำประเด็นดังกล่าวมาจัดเข้าพวก เข้ากลุ่มแล้วกำหนดชื่อเป็นข้อความหรือประโยคสั้น ๆ เป็นตัวแทนตั้งเป็นชื่อกลุ่มนั้น ๆ

3.1.4 ขั้นจัดลำดับความคิด โดยนำชื่อของหัวข้อกลุ่มต่าง ๆ มาจัดลำดับก่อนหลัง เพื่อให้ข้อมูลที่จะเขียนดำเนินไปอย่างมีระบบ มีเหตุผล ชัดเจน และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันดีตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง โดยยึดด้านเวลา เหตุผล ความสำคัญ กระบวนการ และยึดเกณฑ์จากส่วนร่วมไปสู่ส่วนย่อย แล้วจึงนำไปเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 8-9)

3.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดค้นความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกระบวนการของการคิดสร้างสรรค์แบ่งขั้นตอนเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นการเลือก รวบรวมความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดหาและรวบรวมข้อมูล

3.2.2 ขั้นฟักตัว (Incubation) เป็นขั้นการคิด ทั้งคิดลึก และคิดกว้าง พยายามสัมพันธ์ และจัดระบบข้อมูลที่ได้นำมา

3.2.3 ขั้นเกิดแนวทาง (Illumination) เกิดการเห็นแนวทางที่จะสร้างสรรค์นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาร่วมสัมพันธ์กันอย่างเป็นแนวทางที่จะนำไปสร้างสรรค์ให้เป็นรูปร่าง เกิดประโยชน์

3.2.4 ขั้นทดสอบ (Verification) เป็นวิถีทางที่จะนำมาตรวจ ทดสอบหาแนวทางความคิดอย่างถี่ถ้วน ไตร่ตรองว่าเหมาะสมเพียงใด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 129)

3.3 กระบวนการจัดการการเรียนรู้แบบบูรณาการ ละครชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนบ้าน โศกกลาง ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยเรียนรู้และจัดกิจกรรม กลุ่มเรียนรู้ร่วมกันพร้อม ๆ กัน เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาผ่านแหล่งเรียนรู้

3.4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 8) มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

3.4.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.4.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการ ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

3.4.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

3.4.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สดส่วนและสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกวิชา

3.4.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ทั้งสามารถใช้การ วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

3.4.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

3.5 กระบวนการซัดเกล้าทางสังคมเพื่อการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ภูมิปัญญาในชุมชนเป็นผู้ให้ความรู้ โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่ ผังลีจาก การสะสมประสบการณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยชุดความรู้ของภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภายใต้จารีตประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนบ้าน โศกกลาง เป็นการเล่าเรื่อง ผู้เรียนฟัง อย่างสุนทรีย์สนทนา ทำให้เกิดจินตนาการ

3.6 ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้มีความรู้สะสมประสบการณ์ในเรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น การทำขวัญข้าว การทำขวัญนาถ มวยไทย ป่าชุมชน (โคก) และเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน โลกกลางเป็นผู้อาวุโสที่ประชาชนยอมรับ

3.7 เรื่องเล่าเร้าพลัง เป็นการเล่าเพื่อสื่อสารความคิดเพื่อให้เกิดผลต่อผู้ฟัง เป็นการเล่าความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) ที่เป็นความรู้เกิดจากประสบการณ์ที่สะสมมาในตัวบุคคล ผู้ฟังฟังอย่างตั้งใจด้วยสมาธิพร้อมกับการคุณภาพการฟังที่ดีเอาไว้อย่างต่อเนื่องในระยะหนึ่ง

3.8 สุนทรียสนทนา เป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียนและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้ที่อยู่ในตัวภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นความรู้ที่เจือปนไปด้วยประสบการณ์ ความรู้สึก ความนึกคิดที่ได้สะสมมาของภูมิปัญญาเรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตระยะเวลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

4.2 ขอบเขตพื้นที่การวิจัย

4.2.1 โรงเรียนบ้าน โลกกลาง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

4.2.2 ชุมชนบ้าน โลกกลาง จำนวน 1 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 4 บ้าน โลกกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะ หมายถึง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ตามสภาพ สถานที่การดำเนินชีวิตในวิถีชุมชนบ้าน โลกกลาง ถ่ายทอดชุดความรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการบูรณาการเรียนรู้ ตั้งแต่ชั้น ป.1- ป.6 แบบคละชั้นเรียน ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม จากฐานการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชน

สมรรถนะในการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดด้านความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะ ความคิดริเริ่ม คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดละเอียดลออ ซึ่งเกิดจากการฝึกทักษะการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน โดยการฟังเรื่องเล่าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องมรดกภูมิปัญญาทาง

วัฒนธรรม วาดภาพ และเขียนบรรยายประกอบเรื่อง ตรวจสอบความรู้โดยการอ่านและการพูด เรื่องที่คิด ให้เพื่อน ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นฟังเพื่อทบทวนความถูกต้อง

เรื่องเล่าเร้าพลัง หมายถึง การเล่าเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ่ายทอดเรื่องราวที่มีอยู่ในตัวผู้เล่าจากการสะสมประสบการณ์ เป็นการเล่าความรู้ที่ฝังลึก เล่าจากมุมมองของตนเอง ออกมาทางคำพูด สีหน้า และท่าทาง บรรยากาศขณะเล่า โดยผู้เล่าที่มีอารมณ์แจ่มใส มีความเอื้ออาทร (Care) ต่อกลุ่มผู้ฟังมีความรู้สึกว่าคุณฟังเป็นกัลยาณมิตร มีจิตใจพร้อมที่จะให้ความภาคภูมิใจ ในความสำเร็จที่ตนกำลังเล่า

สุนทรียสนทนา หมายถึง กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน การสนทนาที่หนึ่งล้อมวงกันเป็นวงกลมที่สามารถพัฒนาความคิด ไตร่ตรองได้จากกระบวนการการรับรู้ ความรู้สึกด้านการฟังอย่างตั้งใจโดยไม่ตัดสินในสิ่งที่ได้รับฟัง

แหล่งเรียนรู้ชุมชน หมายถึง สถานที่ทางวัฒนธรรม ที่มีองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะสมรรถนะการคิดสร้างสรรค์ และเป็นผู้มีชุดความรู้ที่อยู่ในชุมชนบ้านโคกกลาง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มคนผู้มีความรู้ ความสามารถในเรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น การสู่วัชข้าว การสู่วัชขนาด บุณพะเหวด มวยไทยและวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชนบ้านโคกกลาง

การเขียนเรื่องอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เข้าไปเรียนรู้และสัมผัส พบเห็นสถานที่สภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน และการฟังจากการเล่าเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกิจกรรมการคิดจากการฟัง นำไปปฏิบัติ วาดภาพแล้วเขียนเรื่อง โดยต่อเติมแนวความคิด ความรู้สึกทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ด้วยการระดมความคิดร่วมกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีการแก้ปัญหา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในการจัดการศึกษาตามการปฏิรูปการศึกษาไทยรอบที่สอง

2. ได้สารสนเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีการจัดการการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คณะชั้นเรียน โดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. เป็นแนวทางให้โรงเรียนขนาดเล็กได้นำไปใช้ประโยชน์สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนที่บุคลากรจำกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY